

Modern Fizik 2018-2019 Bahar Dönemi

Ödev Seti 2

Soru 1) Standart seçilmiş (yani, $t=t'=0$ anında orijinler çakışık, x, x' eksenleri paralel ve görelî hız Ox yönünde) S ve S' sistemleri alınıyor. S' sisteminin görelî hızı $0.5c$ 'dir. S sisteminde $x=10$ ışık saniyesi (yani $x=10c=3 \times 10^9$ m) konumlu noktada $t=4$ s anında olan bir olayın S' sisteminde ölçülen x', t' koordinatları ne olur?

Soru 2) S referans sisteminde $t=0$ anında eşzamanlı iki patlama oluyor. Birinci patlama orijinde ($x_1, y_1, z_1=0$) ve ikinci patlama $+x$ eksenî üzerinde 4 ışık yılı uzaktadır ($x_2=4c, y_2=z_2=0$). (a) S' 'ye göre standart seçilmiş ve $0.6c$ hızıyla hareket eden bir S' referans sisteminde bu iki olayın koordinatlarını Lorentz dönüşümüyle hesaplayın. (b) S' sisteminde bu iki olay arasındaki uzaklık ne kadardır? (c) S' sisteminde bu iki olay eşzamanlı olur mu?

Soru 3) Yere bağılı S sisteminde A ve B roketleri eşit ve zıt $0.9c$ hızlarıyla birbirine doğru yaklaşmaktadır. A roketindeki bir gözlemciye göre B roketinin hızı ne olur? (Yol gösterme: A roketine bağılı bir S' sistemi düşünün.)

Soru 4) S referans sisteminde bir ışık sinyalinin y eksenî yönünde c hızıyla gittiği gözleniyor ($u_x=u_z=0, u_y=c$). (a) S' 'ye göre x yönünde v hızı ile giden ve standart seçilmiş bir S' sisteminde sinyalin $\vec{u}'$ hızının bileşenlerini bulun. (b) S' sisteminde sinyal hangi yönde gitmektedir? (c) $\vec{u}'$ hızının büyüklüğünü bulun.

Soru 5) Bir astronom güneşten gelen bir grup protonun t_1 zamanında dünyayı geçtiğini gözlüyor. Astronom daha sonra, $t_2 = t_1 + \Delta t$ zamanında Jüpiter'in büyük bir radyo paraziti boşalması yayımladığını ortaya çıkarıyor. Dünyadan Jüpiter'e doğru $|V|$ hızıyla ilerleyen bir roketteki ikinci bir O' gözlemcisi de iki olayı gözlüyor. Dünyanın doğrudan güneşle Jüpiter arasında Jüpiter'den 6.3×10^8 km'de yer aldığını varsayın. $|V| = 0.50c$ ve $\Delta t = 900$ s olsun. Roketdeki O' gözlemcisinin ölçtüğü $\Delta t'$ zaman aralığını hesaplayın. Jüpiter'den gelen radyo boşalmasını güneşten gelen protonlar başlatmış olabilir mi?